

ΤΡΙΩΡΗ ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

Όνομ/νυμο:

Τμήμα:

Ημερ/νία: 7/2/2021

Κείμενο 1

Δεν είμαι καθόλου διατεθειμένος να προσφέρω έτοιμες συνταγές ανώτερης ζωής. [...] Αν είχα **όμως** νεότερους αδελφούς, που περίμεναν από μένα να τους καθοδηγήσω, θα τους έλεγα περίπου τέτοια πράγματα:

Φίλοι μου, έχετε μεγάλη όρεξη να δοθείτε σε κάτι όμορφο και να υποφέρετε **γιατί** δε βρίσκετε σε τι να δοθείτε. Είστε γεμάτοι νεανικές **δυνάμεις** που σας βασανίζουν, γιατί δεν απέκτησαν ακόμα έναν σκοπό. Η ψυχή σας είναι ανήσυχη, όχι γιατί φοβάστε τη ζωή, **μα** γιατί δεν ξέρετε τι στάση να κρατήσετε εμπρός στη ζωή, εμπρός σ' αυτήν την θαυμάσια φαντασμαγορία της ζωής, που την **λατρεύετε**, σας ανήκει, που περιμένει να την κατακτήσετε. Τριγύρω σας άνθρωποι κουρασμένοι προσπαθούν να σας απογοητεύσουν από τα πρώτα βήματά σας. Κάθε τίμιος αγώνας, σας λένε, σ' αυτήν την εποχή είναι καταδικασμένος στην ήττα. Η Ελλάδα είναι **στείρα**. Ο αιώνας είναι στείρος. Τα ωραία πράγματα τελείωσαν. Αφήστε τα τρελά όνειρα, απελπιστείτε, όπως απελπίστηκαν αυτοί, **περιορίστε** κι εσείς τη ζωή σας σε στείρους γογγυσμούς. Τους ανθρώπους που μιλούν αυτήν την γλώσσα της ηττοπάθειας δε θα τους ακούσετε βέβαια, αφού είστε νέοι και δυνατοί. Μα δεν αρκεί να αρνηθείτε τους αρνητές της ζωής. Πρέπει να αντιτάξετε στην **απογοήτευσή** τους μια δημιουργική χαρά της ζωής. **Εδώ** είναι το μεγάλο πρόβλημα όλων μας, το πρόβλημα της γενεάς.

[...] Εξυψωθείτε απάνω από τα πρόσκαιρα, απάνω από τον ωφελιμισμό, προς τον κόσμο του αιωνίου. **Αν** νομίζετε πως είστε ικανοί να φτιάσετε κάτι καλό με τη ζωή σας, δοθείτε στο ιδανικό της ανυστερόβουλης καλλιέργειας του πνεύματος. Ερευνάτε πάντα, χωρίς διακοπή, και αν μπορείτε εξωτερικεύετε ό,τι πιο ευγενικό έχετε μέσα σας. Δουλεύετε, δουλεύετε πολύ. [...] Καταλάβετε καλά πως τα έργα του πνεύματος γίνονται με τους βαρύτερους κόπους, με τους σκληρότερους αγώνες, με οδυνηρές θυσίες. Και προ παντός πιστέψετε μ' όλην την καρδιά σας (πιστεύει κανείς με την καρδιά του και όχι με λογικά επιχειρήματα) σε μια ελληνική πνευματική αναγέννηση. Όσο δυνατότερα πιστεύετε σε αυτήν τόσο επιταχύνετε την πραγματοποίησή της.

Μια τέτοια στάση εμπρός στη ζωή είναι νομίζω πιο όμορφη, πιο γενναία και πιο

γόνιμη από την απογοήτευση των ανθρώπων που ξέρουν μονάχα να θρηνούν για τον ξεπεσμό της εποχής μας και για τον ξεπεσμό της Ελλάδος.

Γιώργος Θεοδοκάς, Στοχασμοί και θέσεις, Τόμος Α', σελ. 162-164

Λεξιλόγιο κειμένου

φαντασμαγορία: το εξαιρετικά ωραίο και εντυπωσιακό θέαμα

γογγυσμούς: βογκητά, δυσανασχέτηση

ανυστερόβουλης: ανιδιοτέλεια και ειλκρίνεια

Κείμενο 2

[...]Οι νέοι κάθε εποχής πιστεύουν στην αυθεντία της λογικής και όχι στη λογική της αυθεντίας. Γι' αυτό είναι νέοι και θα γεννούν πάντα αυθεντική λογική και αλήθεια. Ο νέος κάθε εποχής είναι ίδιος, επιφανειακά αλλάζει μόνο. Άλλοτε φορά καμπάνες και έχει φαβορίτες, βάζει σκουλαρίκι, ακούει τζαζ ή heavymetal κ.ά. Στην ουσία είναι ο ίδιος, ορμητικός, ιδεαλιστής, άπειρος, ρομαντικός, αντιαυταρχικός, επαναστάτης. Αντί, λοιπόν, να τον παγιδεύουμε σε λαβύρινθους τυπολατρίας και να τον κουράζουμε με αμφίβολες αυθεντίες και πρότυπα, γιατί να μην του δώσουμε απλώς την ώθηση και να του αφήσουμε ελεύθερο χώρο να δώσει και αυτός τη συμβολή του; Να τραβήξουν, λοιπόν, τον δρόμο που νιώθουν να τους δείχνει ο ίδιος ο εαυτός τους.

Η νεολαία έχει ανάγκη από νέα πρότυπα. Τα νέα πρότυπα πιστεύω κι ελπίζω ότι θα δημιουργηθούν στο γενικότερο περίγραμμα ιδεών που ανέκαθεν αποτελούσαν τη βάση μιας ανθρωπιστικής ιδεολογίας και πολιτικής: η κοινωνική αλληλεγγύη, η πολιτική ως συμπύκνωση κοινωνικών πρακτικών κι όχι ως τέχνη της διαχείρισης, η ιδεολογία της συλλογικότητας αντί των οραμάτων του ατομικισμού, η πίστη σ' έναν καλύτερο κόσμο, όπου θα πρυτανεύουν οι ανάγκες και οι αξίες χρήσης και όχι οι νόμοι της αγοράς και του ανελέητου ανταγωνισμού.

[...] Μια επιθετική συσπείρωση θέλει ο τόπος, για να αποκολληθεί από τα μικροπρεπή πρότυπα της καθημερινότητας και να κερδίσει το διεθνές του γόητρο. Οι νέοι οφείλουν να γνωρίζουν τα δικά τους πρότυπα. Λοιπόν, παιδιά, ξεπεράστε μας. Μπορείτε να μας σέβεστε όσους τουλάχιστον το αξίζουν, αλλά επιτέλους ξεπεράστε μας.

Κείμενο του Νίκου Μαρκάτου, Εφημερίδα «Το Βήμα», (ελαφρώς διασκευασμένο)

Κείμενο 3

Οι παραινέσεις που απευθύνει ο Κ.Π. Καβάφης αναφέρονται τόσο στον εαυτό του όσο και σε κάθε αποδέκτη του ποιήματος και υποδεικνύουν μια ηθική στάση και μια μετρημένη κοινωνική ζωή. Το ποίημα γράφτηκε το 1913.

«Όσο μπορείς»

Κι αν δεν μπορείς να κάμεις την ζωή σου όπως την θέλεις,
τούτο προσπάθησε τουλάχιστον
όσο μπορείς: μην την εξευτελίζεις
μες στην πολλή συνάφεια του κόσμου,
μες στες πολλές κινήσεις κι ομιλίες.

Μην την εξευτελίζεις πηαίνοντάς την,
γυρίζοντας συχνά κ' εκθέτοντάς την
στων σχέσεων και των συναναστροφών
την καθημερινήν ανοησία,
ως που να γίνει σα μια ξένη φορτική.

Κωνσταντίνος Καβάφης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το Κείμενο 1, τις παρακάτω προτάσεις γράφοντας στο τετράδιο σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη Σωστό ή Λάθος.

- α. Οι νέοι δεν έχουν ανάγκη τα ιδανικά.
- β. Οι νέοι πρέπει να αντισταθούν στο κλίμα της απελπισίας και της παραίτησης.
- γ. Προτεραιότητα των νέων πρέπει να είναι η παραμονή τους στα έργα της καθημερινότητας.
- δ. Τα πνευματικά ενδιαφέροντα δίνουν μικρότερη αξία στη ζωή ενός ανθρώπου.
- ε. Οι νέοι οφείλουν να επιδείξουν μια αισιόδοξη στάση απέναντι στη ζωή.

μονάδες 10

B1. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των Κειμένων 1 και 2, να αναφερθείτε στις προτάσεις των συγγραφέων προκειμένου να γίνει η ζωή των νέων πιο όμορφη. (70-90 λέξεις)

μονάδες 10

B2 α) Να εντοπίσετε τι δηλώνουν οι υπογραμμισμένες συνδετικές λέξεις του Κειμένου 1: όμως, γιατί, μα, εδώ, αν

μονάδες 10

β) Να βρείτε τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων του κειμένου 1: **δυνάμεις, λατρεύετε, στείρα, περιορίστε, απογοήτευση**

μονάδες 10

B3 α) Στις περιόδους λόγου του Κειμένου 1 που ακολουθούν, να δηλώσετε αν η χρήση της γλώσσας είναι κυριολεκτική ή μεταφορική:

- *εμπρός σ' αυτήν την θαυμάσια φαντασμαγορία της ζωής*
- *άνθρωποι κουρασμένοι*
- *τίμιος αγώνας*
- *με τους σκληρότερους αγώνες*
- *πιστεύει κανείς με την καρδιά του*

μονάδες 10

β) «*Τους ανθρώπους που μιλούν αυτήν την γλώσσα της ηττοπάθειας δε θα τους ακούσετε βέβαια*»: Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης στην παραπάνω περίοδο λόγου και να την μετατρέψετε στην αντίθετή της.

μονάδες 5

Γ. Σε ποιες παραινέσεις καταφεύγει το ποιητικό υποκείμενο προς τους νέους; Να εντοπίσετε δύο εκφραστικά μέσα με τα οποία πετυχαίνει την πρόθεσή του. Ποια η δική σας άποψη για το θέμα; (100-150 λέξεις)

Μονάδες 15

Δ. Με βάση το περιεχόμενο του Κειμένου 2 σ' ένα άρθρο σας (300 λέξεων) να παρουσιάσετε τους λόγους για τους οποίους οι νέοι της εποχής μας δεν εμπνέονται από ιδανικά.

Μονάδες 30